

Välkommen till Skövde Naturskyddsförening och vårt program!

Vi i styrelsen ser fram emot ett nytt och spännande verksamhetsår. Vi har laddat programmet med aktiviteter av olika slag och hoppas att du hittar något som lockar just dig, som fördjupar ett befintligt intresse eller kanske öppnar dörren till en helt ny värld. Ta gärna med familj och vänner, man måste inte vara medlem för att delta i våra aktiviteter.

Som alltid vill vi ha en bredd i programmet, men i år har vi dessutom valt att satsa lite särskilt på aktiviteter på temat mat – ett ämne som berör oss alla, varje dag. Produktionen och konsumtionen av livsmedel har avgörande betydelse för de globala utsläppen, för hur våra landskap ser ut och vilka arter som trivs, liksom för vår hälsa, ekonomi och beredskap. Välkommen att förkovra dig tillsammans med oss.

Som bekant går vi även till valurnorna i höst. Trots att effekterna av klimatförändringar, artdöd och utarmning av naturen blir alltmer påtagliga har dessa frågor halkat långt ner på den politiska dagordningen. Hjälp oss att göra natur och klimat till de valfrågor de förtjänar att bli! Detta kommer att vara vårt fokus under Friskvårdens dag på Billingen i början av september, kort inpå valet. För att genomföra det på bästa sätt behöver vi din hjälp på plats under dagen. Hör av dig!

Om du har frågor om någon programpunkt, kontakta Jon Liljebäck på jonhessman@hotmail.com eller på 073-554 40 84 (om inget annat anges).

Skövde naturskyddsförenings naturvårdspris

Till i år har vi instiftat ett nytt naturvårdspris som vi delar ut till personer, grupper eller organisationer som gjort insatser av betydande värde för naturvården och den biologiska mångfalden inom vårt verksamhetsområde. Syftet med naturvårdspriset är att uppmärksamma värdefulla insatser och inspirera fler till naturvårdsarbete.

Vi vill gärna få in nomineringar från våra medlemmar. Se mer information om kriterier för naturvårdspriset, och hur man går till väga för att nominera kandidater, på vår hemsida.

E-postlistan

Vi har skickar regelbundet ut meddelanden via e-post till kretsens medlemmar. Det här är bästa sättet att snabbt få veta om det blir någon ändring i programmet. Vi skickar också ut påminnelser om kommande programpunkter och annat aktuellt. Om du inte får någon e-post från oss saknar vi din e-postadress (eller kanske hamnar det i din skräppost). Om du vill få del av utskicken, meddela din aktuella e-postadress till ingvar.fredriksson@telia.com

Studiecirklar

Odla nya kunskaper med oss!

Ut i naturen

Vill du hitta nya naturområden, lära känna nya arter, umgås med lika-sinnade eller bara komma ut i naturen? Häng då med! Vi tittar på den biologiska mångfalden i alla dess former och sätter dem i sitt ekologiska sammanhang. Fikapaus med småprat ingår alltid. På våren går vi ut på måndagskvällar, på höst och vinter varannan söndagsförmiddag. Starttider meddelas på hemsidan och via e-post.

Anmälan till Ingvar Fredriksson, ingvar.fredriksson@telia.com eller 073-727 36 48

Natursnokarna – föreningens familjeverksamhet

I vår startar vi upp en natursnoksverksamhet i trakterna kring Lerdala. Natursnokarna vänder sig främst till barn 3–10 år med föräldrar men alla som vill är välkomna. Programmet är ännu inte bestämt men första träffen blir någon gång i april.

Vid intresse, kontakta Marcus Elmerstad på marcus.elmerstad@gmail.com

Våra arbetsgrupper

Tillsammans har vi kraft att förändra!

Vill du vara med och göra skillnad för klimatet?

Vi välkomnar alla som vill engagera sig för klimatet till vår Klimatgrupp. Vi vill bidra till ett fossilfritt, klimatsmart och miljövänligt Skövde, både genom att påverka kommunen i dess klimatarbete och genom att inspirera boende och verksamma i Skövde att leva mer klimatsmart. Kom med på ett av våra möten så får du veta mer om vårt arbete. Kontaktperson Eva Berglund, evamar.berglund@gmail.com

Hjälp oss att bevara de sista gammelskogarna

I Skogsgruppen Skaraborg lär vi oss och sprider kunskap om naturskogen och dess biologiska mångfald. Vi verkar för att de skyddsvärda skogar som ännu finns i våra trakter ska finnas kvar för kommande generationer. Vi vill gärna bli flerdelsjäl. Kontakta Jon Liljebäck, jonhessman@hotmail.com

Hökabergsgruppen

Våra ängs- och betesmarker på Hökaberg behöver skötas för att dess naturvärden ska bibehållas och utvecklas. Skötseln innefattar bland annat röjning av träd och buskar, jakt på invasiva arter, underhåll av fågelholkar, slåtter, stängsling och inventeringar. Vi är ett nätverk som åker till Hökaberg och jobbar någon dag i månaden. Naturligtvis tar vi med oss matsäck och njuter och umgås i de fina markerna. Alla kan vara med – ju fler vi är desto finare blir resultatet! Kontakta Ingvar Fredriksson, ingvar.fredriksson@telia.com eller 073-727 36 48.

Välkommen att engagera dig i kretsen

Är du, som en av kretsens drygt 950 medlemmar, intresserad av att starta en ny arbetsgrupp? Det kan gälla ett mer övergripande område inom natur eller miljö, eller en enskild sakfråga, som förtjänar större uppmärksamhet. Välkommen att höra av dig till föreningens ordförande Kurt-Anders Johansson, johansson.kurt-anders@telia.com eller 070-630 17 36.

Onsdag 4 mars **Årsmöte**
19:00-21:30 Ladan, Aspö gård

Välkommen till Skövde Naturskyddsförenings årsmöte på Aspö Gård. Vi går igenom mötesförhandlingarna och avnjuter sedan en traditionsenlig semmeltårta. Efter fiket får ni gnugga geniknölarna när Jon Liljebäck bjuder upp till frågesport med naturtema.

Lördag 7 mars **Det goda mjölet – för kroppens och naturens bästa**
15:00-17:00 Arvet, Bangårdsgatan 6, Skövde

Niklas Dagman från Marcusgården och Caroline Nord från Lilla gårdsbageriet i Rånna kommer till Arvet, Skövdes centrala gårdsbutik, för att berätta om odling och bakning av kulturspannmål och på vilka sätt det gör gott för oss och naturen. Provsmakning av surdegsbröd samt eftermiddagssmörgås och te/kaffe från Arvets utbud ingår i avgiften på 60 kr per person. **Anmälan senast 1 mars** till p.fredriksson@me.com

Söndag 8 mars **Gåsräkning**
05:00-08:00 Logården, Odensåker

Hälsa de första vårgästerna välkomna vid sjön Östen. Vi möter upp Skövde Fågelklubb vid Logården och åker ut till sex platser runt sjön för att räkna gässen när de lämnar sjön efter nattens vila. Sedan återsamlas vi och sammanställer resultatet under en gemensam frukost. Vid frågor kontakta Edvin Klein på 076-793 13 12 eller edvin_klein@outlook.com

Fredag 20 mars **For Giveness? – Vatten är ditt hus**
18:30- Stadsteatern, Skövde Kulturhus

Välkomna till en experimentell scenkonstföreställning som utforskar vår tids svåraste frågor om världens tillstånd: Kan vi rädda våra livsuppehållande system – och oss själva? Kan vi laga vår relation till det levande? Föreställningen betonar det ömsesidiga beroendet mellan oss och naturen. Under kvällen kan du också besöka en klimat- och hållbarhetsmessa i entrén, där Skövde Naturskyddsförening finns på plats.

Söndag 12 april **Fagning på Hökaberg**
10:00-13:00 Hökaberg (samåkning från Billinge hov kl 09:30)

Kom med och gör vårfint i natur- och kulturmarkerna på Hökaberg. Vi fagar, räfsar och röjer i ängarna och betesmarkerna. Alla kan vara med, vi tar det i lugn takt och upplever det fina landskapet. Kretsen bjuder på korv men ta med egen dryck och fika.

Lördag 18 april **Brottsrunda – geologi och flora**
10:00-14:00 Samåkning från Vipans gränd (Coop Extra) i Skövde

Att ta tillvara berget Billingens lagrade bergarter är en gammal industri. Vad händer sedan, efter avslutad brytning? Vi besöker några gamla brott, tittar på det blottlagda berget, det levande som återtagit platsen och lär oss lite om verksamheten som ägt rum. Medtag matsäck. Ansvariga är Kristina Olausson och Siv Hallnemo, 070-262 31 39.

Lördag 25 april **Under stock och sten**
10:00-13:00 Billinge hov

Många olika smådjur gömmer sig gärna under stockar och stenar – allt från skalbaggar och mångfotingar till snäckor och salamandrar. Under ledning av Ove Grönlund vänder vi på varenda sten för att se vilka skatter som döljer sig därunder. Vi möts vid Billinge hov och samåker därifrån. Ta gärna med handlupp eller förstoringsglas.

Lördag 9 maj **Skogens skafferi med ramlök och andra vilda växter**
10:00-13:30 Lerdala kyrka

Vi ger oss ut på en botanisk vandring i vårsolen för att lära oss vilka växter i vår närnatur som är goda att äta och hur man känner igen dem. Därefter bjuder kocken Elin Bom från Elins kök på lunch smaksatt med vilda växter. Kostnad 150 kr per person. Antalet deltagare är begränsat. **Anmälan senast 1 maj** till p.fredriksson@me.com

Torsdag 21 maj **Inför biologiska mångfaldens dag**
18:00-20:30 Fågelklubbens lokal, Norra Bergvägen 21

Vi tjuvstartar biologiska mångfaldens dag redan dagen innan, med en vandring i Skövdes närnatur. Med start vid Skövdebostädens kreatop tar vi oss upp mot Kafé Idyll och kalkbarrskogen. Arträkning och fikastund ingår, medtag fika. Vandringen leds av Siv Hallnemo, 070-262 31 39.

Lördag 23 maj **Fåglar och blommor på Kinnekulle**
05:30-13:00 Samåkning från Vipans gränd (Coop Extra) i Skövde

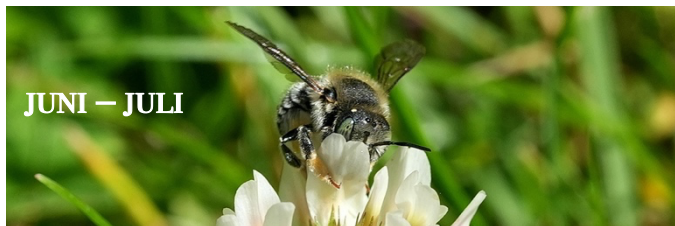
Följ med på en utflykt till vackra Kinnekulle tillsammans med Skövde Fågelklubb. Väl på plats vandrar vi genom Munkängarna där vi lyssnar in morgonens fågelsång och tittar närmare på de blommor vi passerar längs vägen. Därefter besöker vi ett par andra lokaler i området, kanske har guckuskon eller andra orkidéer vid Österplana slagit ut. Ta med fika. Vid frågor kontakta Edvin Klein på 076-793 13 12 eller edvin_klein@outlook.com

Söndag 24 maj **Smula ås**
10:00-13:00 Parkeringsplatsen vid Smula ås, NO om Åsarp

Smula ås är en kilometerlång rullstensås nära Ätran. Floran är till större delen kalkpåverkad. Här påträffas arter som backtimjan, backsippa, blodnäva, färgmåra, värfingerört och trollsmultron, men även några rariteter som tillhör den stäppartade floran såsom drakblomma och smalbladig lungört. Medelsvår vandring, ca 2 kilometer. Medtag fika. Vid frågor om aktiviteten, kontakta Peter Stofkoper (070-682 76 78).

Lördag 30 maj **Natur och geologi på Forentorpa ängar**
10:00-13:00 Parkeringen vid Forentorpa ängars naturreservat

Under denna vandring möts natur, hagmark och grova träd. Peter Stofkoper guidar till botaniken och Anna Johansson pratar om träden och deras betydelse. Medelsvår vandring, ca 2 km. Medtag fika. Vid frågor om aktiviteten, kontakta Peter Stofkoper (070-682 76 78).

Lördag 6 juni **Länsförbundets nationaldagsexkursion**
10:00-13:00 (Se Skaraborgs Naturskyddsförenings hemsida)

Skaraborgs Naturskyddsförening firar svenska flaggans dag med en utflykt till Österplana hed. Fokus ligger främst på alvarmarkens orkidéer, bland annat får vi njuta av S:t Pers nycklar som blommar rikligt vid den här tiden. För mer information om exkursionen, se länsförbundets hemsida: skaraborg.naturskyddsforeningen.se

Lördag 13 juni **Sommarnattens juveler**
22.00-gryning Engelska parken, samling vid Klagstorps herrgård

I skydd av nattens mörker flyger många fascinerande skapelser. Trots sina nattliga vanor är många av nattfjärilarna förvånansvärt färggranna och vackert mönstrade. UV-lampan är en effektiv fjärilsmagnet och med rätt förutsättningar kan natten bjuda på över hundra arter. Helst ska det vara varmt, mulet och vindstilla – om det regnar eller blåser för mycket kan vi bli tvungna att ställa in lysningen. Ta gärna med en fick- eller pannlampa. Ove Grönlund guidar bland fjärilarna.

Söndag 14 juni **Gullängens naturreservat**
10:00-13:00 Broddetorps kyrka

Gullängen är ett nästan 2 km långt naturreservat som sträcker sig från SO Broddetorp norrut till Pilhult. Vi börjar vandringen i en betesmark i norr innan vi kommer in i lövskogen. Här passerar vi ett nyrestaureerat rikkärrsområde. Vi fortsätter in i sumpskogen längs Korstorpsbäcken, där det finns mycket död ved. Slutligen når vi fram till Pilhultskärret med axag, flugblomster, gräsull, majviva, ängsnycklar och många sällsynta starrarter. Krävande vandring, ca 3 kilometer. Stövlar krävs. Medtag fika. Vid frågor om aktiviteten, kontakta Peter Stofkoper (070-682 76 78).

Måndag 22 juni **Orkidévandring i Nohlmarken**
18:30-20:30 Parkeringen vid Nohlmarkens naturreservat

Som traditionen bjuder besöker vi orkidéparadiset Nohlmarken. Förhoppningsvis blommar tio olika orkidéarter, däribland flugblomster, tvåblad, vaxnycklar och ängsnycklar. Dessutom får vi se massblomning av gräsull liksom majviva, kärrspira, sommarfibbla och många andra vanliga och ovanliga växtarter. Kurt-Anders Johansson, Rolf-Göran Carlsson och Ingvar Fredriksson är våra ciceroner i blomsterprakten.

Lördag 11 juli **Dagfjärilar och andra nektärälskare**
09:30-12:30 Samåkning från Billingeovs parkering

Vi spanar efter dagfjärilar och andra blombesökande insekter längs Västra Ringvägen vid Skövde skjutfält. Exkursionen leds av Per-Olof Bengtsson. Fjärilarna vill helst ha det varmt och soligt, så vid otjänlig väderlek satsar vi i stället på **reservdagen söndag 12 juli** (samma tid och plats).

Lördag 22 aug

10:00-12:30

Våra värdefulla platåberg

Sotalidens parkeringsplats (O om Timmersdala)

Följ med på en spännande vandring till kalksjön och Stolan vid Nordbillings spets tillsammans med Skövde fågelklubb. Under turen blir vi guidade av Sofia Hultman från Platåbergens Geopark som förevisar områdets intressanta industrihistoria och fascinerande geologi. Medelsvår vandring, ca 3,5 km. **Anmälan senast 15 augusti** till jonhessman@hotmail.com

Lördag 8 aug

09:30-14:00

Slätterdag på Hökaberg

Hökaberg (samåkning från Billingeov kl 09:00)

Upplev en gammal kultur- och naturgärning – kom och hjälp till med slåttern av ängsmarkerna. Ta gärna med lie om du har, annars får du låna. Vi räfsar ihop och tar bort det slagna. Ta med vänner och bekanta, alla kan hjälpa till och det är trevligt om vi blir många. Kretsen bjuder på korv men ta med fika och det du vill dricka.

Lördag 15 aug

10:00-14:00

Småskaligt jordbruk på Prästakvarna gård

Samåkning från Billingeovs parkering

På Prästakvarna gård har eldsjelen Daniel Bladh i mer än 20 års tid utvecklat sin vision om ekologiskt och ekonomiskt hållbar livsmedelsproduktion i liten skala. Vi låter oss inspireras av hans berättelse och erfarenheter, besöker odlingarna och hälsar på djuren, tar en tur längs gårdens naturstig och den som vill får passa på att köpa med sig något från gårdsbutiken. Ta med egen fika.

Torsdag 3 sep **Ljuva skördetid – frukt, bär och must**
18:00-21:00 Alekärr ekologiska gård, 2 km söder om Varnhem

Vi besöker Alekärrs ekologiska gård och guidas runt i odlingarna och musteriet där vi följer processen från frukt till färdig dryck med provsmakning av egenproducerade drycker. Rundvandringen avslutas med en stunds samvaro och gårdens hembakade fika. **Anmälan senast 21 augusti** till marianne.magnusson@telia.com eller tel 079-073 99 72. En avgift på 100 kr/person kommer att tas ut efter anmälan.

Söndag 13 sep **Gammelskogen vid Vristulven**
10:00-14:00 Samåkning från Timmersdala kyrka

Vi börjar i gammelskogen vid Lindbergska ytan och vandrar sedan ut mot Brantehall. Vi rör oss genom gammal barrskog med 200-åriga tallar varefter vi intar fika med sjöutsikt. Medelsvår vandring, ca 2 km. Vid frågor om aktiviteten, kontakta Peter Stofkoper (070-682 76 78).

Lördag 19 sep **Billingens västra brant och dess frodiga växtlighet**
10:00-13:00 Samåkning från Lerdala kyrka

Vi besöker ett geologiskt intressant område i Nolberget-Missunnebäckens naturreservat. Här växer ädellövskogen frodigt med en karaktäristisk flora. Krävande vandring, ca 3 km. Medtag fika. Vid frågor om aktiviteten, kontakta Peter Stofkoper (070-682 76 78).

Helgen 26-27 sep BioBlitz Hökaberg
Hökaberg

På föreningens gård Hökaberg i Istrum gör vi vad vi kan för att skapa livsrum åt en mångfald av arter – fåglar, småkryp, blommor, svampar, mossor, lavar. Mer än 2000 arter har flyttat in! Under ett dygn, lördag 12:00 till söndag 12:00, utforskar vi djur- och växtlivet i markerna. Kom gärna förbi någon gång under dygnet och var med så länge du har lust. Fågelskådning, svampplockning, nattfjärilslysning och en mängd andra aktiviteter utlovas. Ett detaljerat program kommer att presenteras på vår hemsida när det närmar sig.

Vecka 40 **Green Action Week**

Vi uppmärksammar Green Action Week med en aktivitet som fokuserar på våra konsumtionsbaserade utsläpp. Håll koll på hemsidan för mer information!

Söndag 4 okt **Vackra Varnhems nejder**
10:00-13:00 Varnhems klosterkyrka

Vi vandrar i Ökull-Borregårdens naturreservat i södra delen av Valle-området. Vi får lära oss om det gudomligt vackra dödislandskapet och hur det bildats, liksom om den frodiga vegetationen i området. Medelsvår vandring, ca 3 km. Medtag fika. Vid frågor om aktiviteten, kontakta Peter Stofkoper (070-682 76 78).

Söndag 11 okt **Mossornas dag**
10:00-13:00 Våmb's kyrka

Vi firar mossornas dag i Våmb där vi bekantar oss med mossamhällen i olika livsmiljöer. Peter Sögaard guidar bland mossorna och berättar om deras liv. Vi får lära oss hur man känner igen några vanliga och kanske några mindre vanliga arter. Ta med fika och gärna en handlupp.

Onsdag 11 nov Trädgårdens mångfald
18:30-21:00 Studiefrämjandet, Gustav Adolfs gata 45

Vem bor i din trädgård mer än du, och vad kan du göra för dina inneboende? Det är fler än man kanske tänker sig, både välkända och okända organismer. Gunvor och Börje Landin kommer och berättar om och visar bilder på vilka de delar sin trädgård med. Vi bjuder på fika.

Onsdag 9 dec Fjärilar i alla former och färger
18:30-21:00 Studiefrämjandet, Gustav Adolfs gata 45

Fjärilar finns i alla upptänkliga skepnader: stora och små, diskreta och färggranna, enkla och intrikat mönstrade. Entusiasten Per-Olof Bengtsson visar bilder från sina fjärilsjakter såväl dag som natt och berättar om fjärilarnas liv. Vi bjuder på fika.

Onsdag 27 jan En skattkammare utanför knuten
18:30-21:00 Aspö Gård

Erik Hansson är grundare av Natursidan.se och brinner för det mesta som har med natur och biologisk mångfald att göra. Han är projektledare för folkbildningsprojektet Rikare Trädgård och bjuder idag på en crash course i hur man gör sin trädgård (oavsett om den är stor eller liten) till en oas för djur och andra arter som inte har det så lätt i det moderna landskapet. Evenemanget samordnas med Skövde Biodlarförening och Skövde Trädgårdsförening.

Lördag 6 feb Läderlappsgrottan
11:00-14:00 Sotalidens parkeringsplats (O om Timmersdala)

I de gamla övergivna kolmgravarna vid Sotaliden nära Timmersdala har fladdermössen hittat en bra plats för sin vinterdvala. Under guidning av fladdermuskännare Petter Bohman utforskar vi gruvgångarna och får stifta bekantskap med upp till en handfull olika arter av fladdermöss. Detta äventyr är inget för den klaustrofobiske! Nödvändig utrustning är pannlampa, hjälm, höga stövlar och oömma kläder. Ta gärna också med fika. **Anmälan senast 1 februari** till jonhessman@hotmail.com – i fjol blev det snabbt fullbokat så vänta inte för länge med din anmälan!

